

Perspektiv på ondska och lidande.

Vi har vant oss vid att vår svenska kyrkas ledare undviker att ge fasta och bestämda svar på existentiella frågor. För människors skull, de som undrar och vill veta, måste kyrkan dock våga uttala sig om hur man ur kristen synpunkt ser på det onda och lidandet och hur de kan finnas i en värld skapad av Gud. Annars är fara värt att andra perspektiv helt tar över.

Biologi.

Ondska och lidande är en realitet i världen, något som vi alla kan se och reagera inför, något som i olika avseenden och omfattning kan drabba oss alla. I naturen ser vi en kamp för utrymme och överlevnad, sjukdomar och svält, äta eller ätas, slösande med och utdöenden av liv. Vi frågar oss varför vissa djur har utrustats med raffinerade metoder att bedöva och sedan äta sitt byte levande? Varför föds andra vilkas nästan enda uppgift tycks vara att bli uppätta? Mängder av djur springer för sina liv, paralyserade av skräck. På denna grymma scen finns och drabbas också människan och vi funderar över ondskans och lidandets verklighet utan att finna något svar.

Biologer som har en reduktionistisk syn på livet och inte räknar med någon gud eller någon skapelse utan menar att allt har utvecklats av sig självt, ser inget problem med det onda i naturen. De menar helt enkelt att all ondska och allt lidande, alla olyckor och meningslösa tragedier som drabbar djur och människor är precis vad man kan vänta sig om tillvaron inte har någon grundläggande plan, inte något syfte, egentligen inte något gott eller ont, utan bara en blind och obarmhärtig likgiltighet.

Den kände evolutionsbiologen R. Dawkins skriver - *Detta låter fruktansvärt grymt. Men naturen är inte grym, den är endast obarmhärtigt likgiltig. För oss människor är det en av de svåraste läxorna att lära. Vi kan nämligen inte acceptera att saker och ting kan vara varken goda eller onda, varken grymma eller snälla, utan helt enkelt känslolösa, likgiltiga inför allt lidande och utan något som helst ändamål.* (R. Dawkins, Livets flod, 1996 s. 89).

Livets verklighet

Människan har nog alltid stått frågande inför sådant som inte tycks höra denna sköna värld till. Man har sökt göra sig föreställningar om och förklaringar till att det förhåller sig så här, svar som någotsånär har gått att leva med.

I denna av Gud skapade värld ställs människan inför oöverkomliga livskriser. Svåra sjukdomars nedbrytande av hela personligheten, plågor gränsande till det outhärdliga. Ängest och handikapp som vanställer. Skeenden till synes slumpmässiga och så dödens skugga och makt över oss. När ondska och lidande kommer personligt nära kan vem som helst börja svikta i sin tro. Liknande exempel kan ges i olika former och omfattning, såväl i naturen som i människolivet.

I G.T. talar Job om sitt lidande och sina frågor på ett drastiskt sätt men som kan tillämpas på personer och händelser i alla tider – *Varför skulle den olyckliga skåda ljuset? Ja, varför ges liv åt dem som plågas så bittert, åt dem som väntar efter döden, utan att den kommer, och spanar därefter mer än efter någon skatt, åt dem som skulle glädjas -ja, intill jubel-och fröjda sig, bara de fann sin grav, varför åt en man vilkens väg är hölj i mörker, åt en man så kringstängd av Gud?*

Dels lever vi i en storslagen och skön värld med det levandes mångfald och komplexitet. Vi upplever kärlek, gemenskap, musik och konst. Dels är denna värld märkt av lidande och kamp, stämplad av dödens realitet som slutet för allt levande. Världen och livet här kan i korthet beskrivas med titeln på en bok av Georg Klein – *Skapelsens fullkomlighet och livets tragik*.

I kampen med det s.k. teodicéproblemet har många förslag framförts som förklaringar, fast inget av dem håller måttet fullt ut. Ett accepterande av det oförklarliga i tillvaron har anammats av allt fler. Man försöker få ut det bästa av livet så länge man är frisk och accepterar hur det är med livet.

Reinkarnation – en tillflykt

Allmänna teologiska eller filosofiska förslag till hur det kan förhålla sig försöker nog många mer eller mindre medvetet att leva med. Allt svagare har ett svar utifrån budskapet i G.T och N.T blivit i takt med att teologin har fått ett alltmer inomvärldsligt innehåll. Det centrala för kyrkan blir arbetet mot lidande och ondska i världen, medan det kristna svaret om världen tonas ner och blir till en fråga för var och en att göra sig en föreställning om. Då söker människor efter andra svar. Ett aktuellt exempel är det ökande intresset för reinkarnation. Utifrån de undersökningar som har gjorts beräknar man att mer än en tredjedel av svenska folket som helhet och mer än två tredjedelar av landets ungdomar tror på reinkarnation, en själens återfödelse i en ny kropp. Följden blir att den traditionella synen på frälsningen ersätts av en ny syn. Frälsning är för många i dag liktydigt med ett inre lugn och en harmoni. Öppenheten för detta nya synsätt är ungefär 25 procent större bland kyrkligt aktiva än hos folket som helhet vad gäller tron på själens återfödelse i en annan kropp, tron på ödet att allt är förutbestämt, tron på healing och en positiv inställning till astrologin. Dessa insikter ställer kyrkolivet inför stora utmaningar, menar biskopen Bengt Wadensjö men hävdar samtidigt att det finns flera belägg i nya testamentet som bara kan tolkas som att Jesus räknade med inkarnation. (B. Wadensjö, Väckande tro på återfödelse utmanar kyrkan. SvD 2015-12-28).

Reinkarnation är ett svar på människans frågor om lidande och död, en önskan att få stanna här på jorden. Med ständiga återfödelser är man dock inne i ett inomvärldsligt kretslopp som aldrig tar slut och som buddhisten strävar efter att ta sig ut ur.

Kristet synsätt

Bo Giertz sammanfattar den kristna synen på världen så – Vi lever i en fallen värld. Den makt, som kämpar mot Gud, har brutit in i Guds skapelse och fått fast fäste där. Därför är skapelsen lagd under förgängelsen. Den är märkt av lidande, grymhet, undergång och upplösning. Men mitt i denna dödsmärkta värld finns början till en ny värld, där ingenting mer skall förstöras, brytas ner och förgås. Giertz skriver också – Om man har förstått vad det innebär, när Gud verkligen dömer och för alltid gör upp med ondskan, då blir man mindre ivrig i sitt frågande efter varför Gud dröjer och hur han kan tillåta så mycket ont. Man börjar i stället tacka för att världen har fått ännu en nådatid och att det ännu finns möjlighet till bättring och förlåtelse. Så underligt det låter: Att det onda alltjämt får ske, det visar att nåden alltjämt står öppen.

Även om vi inte helt kan förstå finns det en förklaring till det onda i Skriften vilket får ett fullt svar i Jesu Kristi person. Vi lever i en fallen värld där en ond person har

makten över livet och skeendet. Det är inte som det skulle vara på jorden, vi lever här inte i Guds fullkomliga värld. Liksom i G.T. hävdas också i N.T. att all ondska är inspirerad av Satan och hans andemakter. Jesu kamp mot ondskan var i första hand riktad mot Satan själv. I Satan och hans andemakter har också Kristi lärjungar först och främst sin motståndare i kampen mot ondskan. Särskilt enligt Johanneslitteraturen i N.T. kännetecknas denna värld av att den är i den Ondes våld, 1 Joh.5:19. Det är ingen blandning av ljus och mörker. Världen är helt och hållet i mörker,lögn,slaveri och död.

Genom Kristi verk har den Onde besegrats men ondskan är kvar i världen och kommer att nå sin kulmen. Definitivt skall den Onde besegras på domens dag och livet och människan förvandlas till fullkomlighet.

Biologi eller Kristendom.

Både biologins och det kristna svaret om lidandet i världen är likartade,byggda på erfarenhet, men bara det kristna har en meningsfull förklaring. Det är Jesu Kristi person och verk. Människan befann sig i en situation som var så livshotande och farlig att det måste ske en gudomlig undsättnings – och räddningsexpedition för att rädda hennes liv. För en vetenskapstroende materialist måste det kristna perspektivet te sig som ett önsketänkande i likhet med andra former av tro på ett liv efter detta hos mänskligheten. Religion är för dem något som har uppkommit under evolutionen liksom allt annat och kan förklaras så. Det är dessutom någonting som kommer att försvinna alltmer till förmån för en rent vetenskaplig förklaring av livet. Det kristna budskapet kan också av många uppfattas som negativt i sin syn på livet här på jorden. Det kan inte bara avvisas för som kristna är vi på väg, ett folk på vandring mot ett större mål. Ändå är vårt jordiska liv av den allra största betydelse, att glädjas över,att ta väl vara på, att tacka för. Det är en tid av prövning,av avgörelse och tro, ett både och-som att stå med båda benen på jorden och ett i himlen.

J.F.